Num: 45.

GAZETA WARSZAWSKA.

W SOBOTĘ DNIA 4. CZERWCA ROKU 1774.

Z Warſzawy dnia 4. Czerwca.

W przeſzły czwartek, iako w dzień *Bożego - Ciała*, Krol Imć Pan Naſz Miłościwy, z przytomnym tu licznym Państwem, znaydował ſię w Kollegiacie tuteyſzey na Nabożeńſtwie i Uroczyſtey Proceſſyi około Rynku tuteyſzego odprawioney. *Przenayświętſzy SAKRAMENT* niósł ſam Paſterz Naſz Imć Xiądz Biſkup Poznański Kanclerz W. Kor:. Zwyczaynym naprzód porządkiem ſzli: Xiążęta Ichmć Biſkupi Wileński i Płocki, Ichmość Xięża Biſkupi Łucki, Chełmſki i Kijowſki; Ichmość Xięża Prałaci i Kanonicy; Kollegiaty tuteyſzey Duchowieńſtwo; Panny Maryi i S. Jędrzeia *Cleri Sæcularis*; oraz

S. Krzyża *Congregationis Misſionis* Parafie; Magiſtrat tuteyſzy Starey i Nowey Warſzawy; Zakony różne; Cechy wſzyſtkie &c. Gwardya tuteyſza, tak w Kościele, iako i około Rynku w paradzie ſtała.

Z WŁOCH.

Z Rzymu dnia 30. Kwietnia.

Oyciec S. Kardynałowi *de Simonie* wyznaczył penſyą 1000 Szkudow na Arcy-Biſkupſtwie *Benewentſkim*; Kardynałowi zaś *Viſconti* dać raczył Opaſtwo *S. Jana di Vertemate* w Dyecezyi *de Corne*, które trzymał niegdy Kardynał *Durini*, czyniące około 700. Czerwonych złotych rocznego dochodu.

Ichmość XX. *Teatini* obrali ſwym Generałem Imci Xdza Antoniego Franciſzka *Vezzoni d'Arezzo*; na to iednak obranie, Dwór *Hiſzpański* zakazał iachać ſwoim.

Z Palermy d. 20. Kwietnia.

Dnia 17 mieſiąca teraznieyſzego, znaczny w tym Mieście na Ulicy *de Zingari* zwaney, ſtał ſię rozruch, a to z tey okoliczności: Zołnierz ieden zawadził ſię z chłopem przy runku, a nałaiawſzy ſię ci dway z ſobą wzaiem do woli, gdy im ſłow iuż nieſtało, rzucili ſię do pięści. Na ów hałas przyſłana warta, wzieła obudwu w areſzt. Gdy ich prowadziła, poſpólſtwo ſkupione uderzyło na nią żwawie i pozbawiwſzy Zołnierzy broni, chłopa im wydarło, i ich ſamych zagarnęło; Sierżanta tylko wyiąwſzy, który ucieczką ratował ſię i o tym co ſię ſtało dał znać Hrabi *Carafa* Kommendantowi Powſzechnemu. Ten kazał wraz uderzyć na trwogę aby całe Woyſko ſtanęło pod bronią; wyſłał potym dwie Kompanie Granadierów pod rządem Pod-Pułkownika, z tym rozkazem: aby i owego chłopa, który był warcie z rąk wyrwany i innych pierwſzych tego zuchwalſtwa dowodźców zagarneły. Co ieśliby niełacno przychodziło, aby ognia dawały: nareſzcie iemu ſamemu oznaymiły, żeby ſam z całym Woyſkiem mógł przybyć na poſkromienie zuchwalców. Gdy zaś pierwſzy ów rozkaz, pomyślny otrzymał ſkutek; Generał *Carafa* winowayców onych dobrze ochłoſtanych, na galery zkazał.

Z Genui d. 20. Kwietnia.

W Niedzielę przeſzłą o godzinie 2. po południu, Doża tey Rzeczypoſpolitey appoplexyą tknięty, na zaiutrz o go-

dzinie trzeciey po południu umarł. Wszyscy powszechnie żałuią tego Pana, dla znakomitych przymiotów iego.

Z Bastyi dnia 25. Kwietnia.

Przybyły tu z *Provence* 2. Battaliony Woyska *Francuskiego*; za temi w krótce więcey ich ieszcze spodziewamy się. Zbóycy w wielkiey liczbie zebrani, ostatnią razą uderzyli na Pikietę ze sto piędziesiąt żołnierzy *Francuskich* złożoną, która prowadziła do *Corte* pieniądze z nowo nakazanych ceł zebrane w powiatach *de Rotino*, *de Niolo* i innych. Ubili tam kilku, w niewolę zagarneli 20. Ludzi; reszta ucieczką ratowała się: a pieniądze wolała im zostawić, niż życie. Druga Pikieta *Francuska* tegoż właśnie czasu rożpędzona iest w *Calenzana*. Temi okolicznościami przymuszeni Kommendanci *Francuscy*, wysłali kilka Kompanii w owe strony, w których się gnieździć zwykli pomienieni zbóycy, dla zupełnego ich wykorzenienia.

Z NIEMIEC.

Z Wiednia dnia 7. Maja.

Dnia 3. tego miesiąca, w Uroczystość *Znalezienia Swiętego Krzyża*, Cesarzowa Królowa Ieymć, 27. Damom porozdawała Ordery *Krzyża gwiazdzistego*. Dnia wczorayszego zrana przybywszy tu Cesarzowa Ieymć z *Luxemburga*, wieczorem nazad tam powróciła.

W tych czasiech ukazało się tu opisanie nowego rozrządzenia względem Zakonów; mocą którego, odtąd niebędzie wolno przyimować do Nowicyatów bez poprzedzaiącego dozwolenia Rządzącey Zwierzchności. Ustanowiona też iest teraz świeżo Kommissya maiąca zlecenie roztrząśnienia wszytkich Zakonów oboiey płci, iuż ustaw, iuż dochodów, iuż wydatkow, aby iak nayprędzey nowe w tey okoliczności mogło być uczynione rozporządzenie. Na ten koniec spisane są pytania, na które Przełożeni i Przełożone Klasztorów odpowiadać będą winni: Już się to do skutku przyprowadza w *Lombardyi Austryackiey*. *Z Rzymu* piszą, że Imć X. Arcy-Biskup *d'Otrand* z tym się pożegnał światem. Na tym świecie: iedni umieraią, a drudzy się zle maią.

Niedawnemi czasy w *Czechach* wszyscy się uskarżali na drogość zboża; teraz zaś niektorzy uskarżaią się na zbytnią tanność. Co przedtym dać

trzeba było za ieden korzec; tym teraz 5 korcy zboża wszelakiego rodzaiu zakupić można. W ten czas płakali ubodzy, a teraz płaczą bogaci. Jak w śpiewaniu tak i w płakaniu daleko lepiey, kiedy się to czyni na przemianę. Jeżeli iednemu zawsze śpiewać, tym barziey iednemu zawsze płakać, uprzykrzyłoby się.

Z Hamburga dnia 10. Maja.

Lubo Regencya tuteysza i Magistrat cały nakłoniły się do pozwolenia wolnego sprawowania w tym Mieście obrządkow Religii *Kalwińskiey* proszącym o to tu znayduiącym się teyże Religii *Hollendrom Niemcom*; Miasto iednak na swe posiedzenie dnia 15. tega miesiąca zgromadzone, takowego pozwolenia żadną miarą potwierdzić niechciało. Rzecz tedy ta została w tym stanie, w ktorym do tąd była.

Z FRANCYI.

Z Paryża dnia 9. Maja.

Dnia 23. miesiąca przeszłego, Niewiasta iedna około 60. lat maiąca z wałów Miasta *Rennes* spadła w rzekę. Wyratowana w 15. blisko minut, niedawała po sobie żadnego znaku życia. Ale gdy użyto owych sposobów, które tu u nas w *Paryżu*, w ratowaniu zemdlonych przez topienie się, pomyślny miały nie raz skutek, w godzinę zadrżała i oddychać poczęła; we 4. godziny kilka słów wymówić mogła; a we 12. godzin przyszła do zupełnego używania ięzyka i wszytkich zmysłów.

Franciszek Marya *de Villers la Faye*, Hrabia *de Volgrenant*, Kawaler Orderu Królewskiego, który dawniey liczne, mianowicie do *Sardynii* i *Hiszpanii* od Dworu naszego odbywał Poselstwa; umarł tu maiąc lat 79.

Z PRUS.

Z Berlina dnia 10. Maja.

Król Imć mianować raczył Konsyliarzem swym Pana *Bisten* Doktora Medycyny w *Halle*. Imć Pan *Kwilecki* Poseł extraordynaryiny N. Króla Imci i Rzeczypospolitey *Polskiey* niedawno tu przybywszy wczoray miał audyencyą w *Charlottenburg*.

Henryk, *August*, Baron *de la Mott-Fouquet*, Generał Infanteryi, Kawaler Orderu *Orła czarnego*, Wielkorządca *Glatzu*, sławny z Rycerskiego męstwa; z którym niespracowanie przez lat 59. służył Koronie *Pruskiey*, umarł w *Spandawe* dnia 3. tego miesiąca w 77. wieku swego Roku.

Num: 45.

SUPLEMENT

DO GAZETY WARSZAWSKIEY.

W SOBOTĘ DNIA 4. CZERWCA ROKU 1774.

Z Rzymu dnia 1. Maja. Kardynał Imć *Pallavicini* Sekretarz Stanu wyiachał z tąd do *Kaſſynu*; dokąd też ma przybyć Imć Pan *Tanuzzi* Miniſter Dworu *Neapolitańſkiego*. Rzecz ta w wielkim tu ieſt podziwieniu u wſzyſtkich; ile że dotąd ściśle zachowywano, aby Sekretarz Stanu za miaſtem nienocował nigdy. W tym wſpaniałym *S. Benedykta* Opactwie, *Oyca Swiętego* i Krola Imci *Neapolitańſkiego* Miniſtrowie, o czymby mieć mogli miedzy ſobą rozmowy? trudno ſię domyślić. Trudniey też ieſzcze wierzyć, że ciż Miniſtrowie (iak niektórzy mówią) tam ſię ziachali, dla ſamego tylko widzenia różnych świętych ciekawości, które ſię w Skarbcu tey ſławney we Włoſzech Swiątnicy obficie znayduią: przez co wſzyſtkich Cudzoziemców, dla oględania do ſiebie ciągną.

Ieymć Pani Generałowa z Xiążąt *Radziwiłłów Morawſka*, po ſwym z *Neapolu* do tey Stolicy przybyciu, miała audyencyą u *Oyca Swiętego*; od którego z zwykłą ku wſzytkim obcych Narodów Oſobom grzecznością przyięta była: a po kilkodniowym tu zabawieniu, wyiachała z tąd do *Loretu*.

Z Wenecyi dnia 30. Kwietnia. Nowe Szkoły otworzono tu dnia 26. teraznieyſzego mieſiąca, które przy licznym zgromadzeniu, wyborną przedmową zagaił Imć X. *Bevillagua*, tychże Szkoł Rektor. Arcy - Xiąże *Ferdynand* Wielko-

rządca Lombardyi *Austryackiey* z Arcy - Xiężną Małżonką swoią, od dnia 23. Miesiąca teraznieyszego bawią się w *Mantuy*.

Z Awenionu dnia 19. Kwietnia. Rada Miasta tuteyszego zgromadziła się dnia onegdayszego ogodzinie 11. przed południem. Na tym zgromadzeniu czytano list Margrabiego. *De Rochechouart*, ktorym ten Generał donosi: że *Awenion* z Hrabstwem *Wenassyńskim* maią być oddane Papieżowi, żeby już Herby Papieskie do zawieszania gotowano, ponieważ dnia 22. miesiąca teraznieyszego Obywatele Xięstwa *Aweniońskiego* będą uwolnieni od przysięgi uczynioney Krolowi Imci w Mieście *Awenionie*; Obywatele zaś Hrabstwa *Wenessyńskiego* w dzień następuiący toż samo uwolnienie otrzymaią w *Carpentras*. Dnia dzisieyszego spodziewamy się tu z *Aix* Margrabiego *de Rochechouart*, z Przełożonym i z Prokuratorem Generalnym Prowincyi. Imć X. *Manzi* Arcy-Biskup *Awenioński* mianowany iest Kommissarzem *Stolicy Apostolskiey* do obięcia pomienionych dzierżaw imieniem Papieskim.

Z Stokolmu dnia 22. Kwietnia. Już też nareszcie postanowiono u Dworu, aby Xiąże *de Hessenstein* wyiachał po Xiężniczkę *Eutyńską* zaręczoną Xiążęciu *Sudermanii*, z licznym wielu Osob assystuiących pocztem i z całym przyszłey Xiężny *Sudermanii* Dworem. Hrabina *de Fersen* Zona iednego z Senatorów iest Ochmistrzynią Panien Dworu tego. Cały ten poczet wsiądzie w *Calscron* na okręt woienny od 70. Armat; z którym też wyprawione będą 2. Fregaty każda od 36. armat. Odbić maią od Portu dnia 17. Maja: przy końcu którego, ma się tu odprawić wesele. Po odbytey tey Uroczystości, Król Imć ma obieżdzać północne Kraie swoie, a potym udać się do *Finlandii* dla przeyrzenia tamecznych Fortec i zrewidowania Woysk tam rozłożonych. Pogłoska dawniey przez różne gazety rozniesiona, o wyieździe Królewskim do *Petersburga*, nie prawdzi się bynaymniey. W przeciągu trzech Miesięcy, 300. Osob tu skazano na sto talarów winy, za przestąpienie zakazu względem palenia gorzałki.

Z Petersburga dnia 22. Kwietnia. Dnia 17. tego mieſiąca Dwór naſz wdział żałobę na 6 tygodni, po śmierci Xiężny Landgrabiny *de Heſſe-Darmſtadt*, Matki Wielkiey Xiężny *Roſſyiſkiey*.

Z Wiednia dnia 4. Maia. Dnia wczorayſzego Dwor naſz wyiechał do *Luxemburga*; gdzie niedłużey ma bawić nad dni 15. ale z nowu powtórnie tam poiedzie w *Sierpniu*, wktórym też mieſiącu w okolicy tameczney ma być odprawiony popis Regimentow konnych i pieſzych. Ogrod przeszło-*Jezuicki* na Ulicy *Węgierſkiey* ku Bramie *Karyntyiſkiey* położony, przedano przez Aukcyą więcey offiaruiącemu. W Domu *Profeſów* tych że XX. śpieſzo ſię mocno w naprawowaniu iego, aby rada woyſkowa tego ieſzcze lata mógła ſię tam przenieść; a na ten koniec rzemieśnikom tam pracuiącym przydano ku pomocy ſto Zołnierzy zaco do zwyczaynego Zołdu dziennego, dodaią im po 8. kraycarów.

Z Paryża dnia 6. Maja. Xiąże *de Cumberland* z Xiężną Jeymcią ſwoią, w poniedziałek, powracaiąc z *Włoch* od *Lugdunu*, przeiechali tędy. W *Lugdunie* bawili 3. dni; tu zaś nie dłużey, iak tylko dla przeprzężenia koni; a to podobno dla choroby Królewſkiey tak ſię z ſwym wyiazdem poſpieſzyli. Są tu ieſzcze niektórzy, co twierdzą za rzecz pewną: iż Ceſarz Jmć wkrótce tu przybędzie, ale chce iak nayściśleyſze zachować *incognito*.

Z Królewca dnia 25. Kwietnia. Krol Imć okazuiąc ſwe przywiązanie do Regimentu *de Tettenborn* zwanego, nowemi Chorągwiami wſpaniale okazałemi udarować go raczył. Obrządek święcenia tych Chorągwi odprawił ſię wczoray z zwyczaynemi uroczyſtościami; po którym Generał Maior *de Tettenborn*, tegoż Regimentu *Chef*, wſpaniały dawał Bal; na którym przytomnemi byli Miniſtrowie Stanu, Generałowie i wſzyſcy zgoła znaczniey ſi tu mieſzkaiący Urzędnicy.

Z Berlina dnia 7. Maja. Król Imć dnia wczorayſzego wyieżdżał konno, i rewidował Regimenta pieſze: *de Bulów*, *Prince-Frédéric*, *Ramin*, *Lottum* i *Steinkeller*, które tu ſtoią na garnizonie.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 4. CZERWCA.

U Iana Augusta Posera Bibliopoli Warszawskiego na Trebalskiey Ulicy w Kamienicy nowey Jmci X. Biskupa Kujawskiego, znayduią się następuiące Książki &c.

(1.) *Vue perspective de la chapelle des Enfans trouvés de Paris en 15 grandes Feuillles peints par Natoire & gravées par Feifald Czerw: złł: 5.* (2.) *Edifices de Rome moderne; Monumens de Rome ancienne; Recueil des Monumens de Rome ancienne; Recueil de Vues des principales Eglises, Places, Rues & Palais de Rome moderne &c. 4 Volumes fol: Rome 1761 1770 Czerw: złł: 24.* (3.) *Kircheri, Athanasii, S. J. Turris Babel, c. fig: fol: Amstel: 1679. comp: Liber perrarus Czerw: złł: 4.* (4.) *Ejusdem Ars magna sciendi, in XII. Libros digesta 2 Tom: fol: ibid. 1669 comp: Czerw: złł: 4.* (5.) *Hortus Romanus, Tom: 1 fol: Romæ Czerw: złł: 10.* (6.) *Passerii, Picturæ Etruscorum 2. Tomi c. fig: fol: Romæ Czerw: złł: 77.* (7.) *Histoire Eclesiastique par Mr: Fleury 37. Volumes 4. Paris 1751. relieues Czerw: złł: 31.* (8.) *Splendor Urbis Venetiarum fol: Lugduni Czerw: złł 8.* (9.) *Recueil des Marbres antiques qui se trouvent dans la galerie du Roi de Pologne à Drésde, en 230 Planches fol: 1733 relié Cz: złł: 15.* (10.) *Veteris Latii antiqua Vestigia, Urbes Templa, &c. æneis Tabulis incisa 2 Tomi fol: Romæ 1770. Czerw: złł: 6.* (11.) *Atlas novus totius Mundi 100 fol: comp: Czerw: złł: 8.* (12.) *Encyclopédieoeconomique domestique, ou systéme gêneral d' oeconomie rustique domestique & politique &c. 16 Vol: 8 1773 złł: 81.*

Podaie się do wiadomości, iż Pan Kasatta Kumsztarz, w Pałacu Xżcia Imci Sułkowskiego *znayduiąc się, wkrótce ma się z tąd oddalić, przeto oświadczanę, ktoby żądał godnym widzenia sztukom ciekawie przypatrzyć się, niech się nadgłosi do niego, który gotów iest w każdym domu, lub w ogrodzie, pokazywać rozmaite sztuki. Także ktoby miał szkorbut, inflammacyą, złe zęby, lub pozostałe ułomki od zębow, skuteczną w tym dać pomoc potrafi, iako i tym, ktoby na nogach cierpiał nagniotki, łatwy ma sposób do znoszenia onych. Osobliwie zaś na wielkie rodzaie febry, do wyprowadzenia z oney, naydoświadczeńsze leczenia ma sposoby.*